

Prošlost za budućnost / Il passato pro futuro / The past for the future,
 Izložbena djelatnost Arheološkog muzeja Istre 1902. – 2012. Uz 110.
 obljetnicu Muzeja, autorica teksta i kataloga Katarina Zenzerović,
 Monografije i katalozi 20, Pula: Arheološki muzej Istre, 2012., 319 str.

U povodu 110. obljetnice osnutka Arheološkoga muzeja Istre u Puli od 4. je svibnja do 15. lipnja 2012. u muzejsko-galerijskom izložbenom prostoru Sveta srca postavljena izložba *Prošlost za budućnost. Izložbena djelatnost Arheološkog muzeja Istre 1902. – 2012.* Autorica Katarina Zenzerović tako je posjetiteljima na suvremen i multimedijalan način predstavila muzejsku prošlost u obliku kronološke sinteze svih dosadašnjih stalnih i povremenih izložbi u organizaciji Muzeja ili njegovoj suorganizaciji s drugim ustanovama ili pojedincima te gostujućih izložbi. Sam postav izložbe činio je izbor originalnih predmeta iz muzejske dokumentacijske građe i stalnoga postava tekstualno i vizualno popraćenih informativnim plakatima i arhivskim videoisječcima koji su prikazivali snimke stalnoga postava, zračne snimke te televizijske priloge s otvorenja različitih izložbi u prošlosti Muzeja. Rezultat prikupljanja i organizacije svih ovih elemenata koji su činili izložbu na jednako je sistematičan način obuhvaćen u 20. svesku izdanja Monografije i katalozi Arheološkoga muzeja Istre. Kao i popratni tekstovi izložbe, izdanje je napisano trojezično – na hrvatskom, talijanskom i engleskom jeziku. Tekst je popraćen brojnim slikovnim priložima svih predmeta i ilustriranih prikaza koji su bili izloženi. Knjiga je tiskana u mekom uvezu formata 30x24 cm.

U „Predgovoru“ (8-11) ravnatelj Arheološkoga muzeja Istre Darko Komšo ukratko govori o povijesnom razvoju Muzeja te važnosti njegove prilagodbe suvremenom duhu i novim, modernim i interaktivnim načinima predstavljanja kulturno-povijesne baštine. Slijedi „Uvod“ (14-17), u kojem se objašnjava nastanak i razvoj Arheološkoga muzeja Istre koji je 1902. utemeljen kao Muzej grada Pule (*Museo civico della Città di Pola*). Spajanjem s Državnom gradskom zbirkom (kameni spomenici) i porečkim Pokrajinskim muzejom (*Museo provinciale*) postaje 1925. Kraljevski muzej Istre (*Regio museo dell'Istria*), a 1947. mijenja ime u Arheološki muzej Istre. Autorica naglašava i višestruko značenje izložbe – kao upoznavanje javnosti sa 110-godišnjom izložbenom djelatnošću Muzeja, kao način praćenja likovnih postava izložbi i grafičkoga oblikovanja popratnih izdanja te kao prikladan način obilježja-

vanja obljetnice osnutka ove kulturne ustanove. U poglavlju „Dokumentacija o izložbenoj djelatnosti Muzeja“ (18-21) kao važni segmenti prikupljanja spominju se evidencija o izložbama (pozivnice, deplijani, katalozi i plakati), izdavačka djelatnost, Fototeka, Planoteka, Hemeroteka, Medijateka, Dokumentacija o osnivanju i povijesti Muzeja te zbirka starih razglednica s kraja 19. i cijeloga 20. stoljeća. Svi ovi segmenti dokumentacije iskorišteni su i izloženi u postavu izložbe te slikovno prikazani u tiskanom izdanju. Sljedeća dva poglavlja govore o događajima koji su prethodili osnutku Muzeja grada Pule, a to su osnivanje Zbirke kamenih spomenika u Augustovu hramu sredinom 19. stoljeća (22-25) te istraživanje Nezakcija početkom 20. stoljeća (26-27), koje je bilo neposredan povod osnivanju Muzeja.

Slijede glavna poglavlja koja govore o izložbenoj djelatnosti Muzeja od 1902. do 2012. (28-181). Izložbe su podijeljene na stalne i povremene (tematske). Stalne izložbe (30-111) kronološki su grupirane na razdoblje Muzeja grada Pule 1902. – 1930. (30-37), Kraljevskoga muzeja Istre 1930. – 1947. (38-43) te Arheološkoga muzeja Istre 1947. – 2012. (44-111), s potpoglavljima o izložbama u matičnoj zgradi (44-69), dislociranim zbirkama (70-89) (Augustov hram [70-75], Franjevački samostan [76-85] i Amfiteatar [86-88] u Puli, arheološki park Nezakcij [88-89] te područne zbirke Muzeja [90-99] – Arheološka zbirka Osor [90-93], zbirke Muzeja otočja Brioni [94-97] te Lapidarij u Novigradu [98-99]) i suradnji Muzeja pri postavljanju lapidarija i muzejskih zbirki drugih ustanova (100-111). U ovom su poglavlju uz velik broj popratnih slikovnih priloga (fotografije postava i njegove izrade, projektni nacrti, popratni informativni plakati te novinski isječci) opisani stalni postavi te izneseni podaci o okolnostima njihovoga osnivanja te o eventualnim promjenama u postavima.

U poglavlju o povremenim ili tematskim izložbama (112-179) navedeni su podaci o nazivu izložbe, datumima izlaganja, kratak opis izložbe i okolnosti zbog kojih je nastala. Sve je popraćeno brojnim slikovnim priložima poput plakata, naslovnica kataloga, fotografija svečanih otvaranja ili izložbenih vitrina te novinskih isječaka s tekstovima o izložbi. Slijede „Manje prezentacije arheoloških nalaza i muzejskih tiskovina“ (180-181), a kao posebno poglavlje obrađena je posudba muzejske građe za izložbe drugih organizatora (182-185). U poglavlju o izložbenoj djelatnosti Muzeja kroz novinske priloge (186-221) predstavljen je izbor novinskih priloga o muzejskoj izložbenoj djelatnosti od 1902. do 2011.

U „Zaključku“ (222-223) ovoga opsežnoga rada autorica navodi kako do sada zabilježenih 340 izložbi u 110 godina potvrđuju da je Arheološki muzej Istre svojom izložbenom djelatnošću „omogućio svekoliku egzaktnu spoznaju o arheološkoj i povijesnoj prošlosti Istre“ te podsjeća kako su izložbe samo jedan od mnogih segmenata muzejske aktivnosti.

Slijede popisi izvora (224), kratica (224), literature (225-229), elektroničke građe (229) i novinskih članaka (230-233) te kataloški prikaz svih 340 izložbi (235-309). Katalog je organiziran kronološki po rednim brojevima, a tri osnovna kriterija po kojima su izložbe prikazane istaknuta su različitim bojama. Tako su izložbe u organizaciji Muzeja istaknute crvenom, izložbe u suorganizaciji Muzeja s drugim ustanovama ili pojedincima žutom, a gostujuće izložbe drugih ustanova zelenom bojom. Osim kataloga izložbi, ova je izložba o izložbama popraćena i katalogom predmeta koji su bili izloženi na samoj izložbi (310-319). Na kraju knjige nalaze se autoričine zahvale (320-321).

S obzirom na interaktivan način izlaganja i opsežnost kvalitetno obrađene građe ova je izložba, odnosno njezin tiskani oblik vrlo vrijedan i kvalitetan izvor informacija i činjenica o povijesti Arheološkoga muzeja Istre. Grafičko oblikovanje u kojem se i bez samog naslova (*Prošlost za budućnost*) može prepoznati spoj novoga, modernog dizajna sa starim razglednicama vizualno privlači svakoga suvremenog posjetitelja željnoga kvalitetnih i zanimljivih informacija o jednoj od temeljnih kulturnih ustanova u Hrvatskoj.

Katarina Jerbić Percan

Nasljeđe prosvjetiteljstva. Knjige 18. stoljeća u fondusu knjižnice Državnog arhiva u Pazinu, autor izložbe i kataloga Mladenka Hammer, Pazin: Državni arhiv u Pazinu, 2013., 47 str.

Prosvjetiteljstvo, duhovni pokret koji je obilježio razdoblje od kraja 17. pa sve do 19. stoljeća, česta je tema stručnjaka raznih profila i usmjerenja. Kao temelj pokreta navodi se želja za afirmacijom načela zdravoga razuma te istovremena kritika dogmi, autoriteta, praznovjerja i neznanja. Prožete znanstvenim i tehnološkim napretkom te revolucionarnim otkrićima, ideje prosvjetiteljstva velikom su se brzinom proširile cijelom Europom i uzro-